

pe

Some
may be
surprised
that in
1934 the
U.S. was
not a
member
of the
League
of Nations
and that
the League
was not
renewed
in 1939
because of
the failure
of the
League to
prevent
the outbreak
of the war
in Europe.
The League
was
created
in 1919
after the
end of the
First World
War and
was
designed
to
prevent
another
such
conflict.
The League
was
the
first
international
organization
of its
kind.

Цена номера 5 коп.

Военно-воздушная Коммунистическая Партия (Больше.)

ПРАВДА

Орган Центр. Ком. и Моск. Ком. ВКП(б)

ИЮНЬ
27
1932 г.
ПОНЕДЕЛЬНИК
176 (5341)

По
о раш
ОЕ
нацпо
парти

Зорче охранять революционную законность!

Каждый день живет в работе советская прокуратура. У нее большие — в тысячу раз больше — задачи, чем у прокуратуры любой другой страны. Главная роль прокурора в стране — защита советских законов.

В начале мая. Отделу для Политбюро Ленинского района Москвы в качестве прокурора: лично расследовать законности.

Уже 12 лет развивается советская революционная прокуратура. Это неслучайно. Она создана как орган государственной прокуратуры страны.

Отсюда ее революционная законность. Она охраняет советские законы. Но может быть и другая сторона. Это — острая необходимость охраны революционной законности. Это — охрана интересов советского государства.

Рэволюцэ

Путь кутузова... Советская прокуратура — орган государственной власти. В этом смысле она является органом государственной власти.

Каждый день живет в работе советская прокуратура. У нее большие — в тысячу раз больше — задачи, чем у прокуратуры любой другой страны.

ЗАКОНЫ СЫМ

Каждый день живет в работе советская прокуратура. У нее большие — в тысячу раз больше — задачи, чем у прокуратуры любой другой страны.

Каждый день живет в работе советская прокуратура. У нее большие — в тысячу раз больше — задачи, чем у прокуратуры любой другой страны.

пэн ыдэмдышаш

вэрч

1933

государственное издательство
советского законодательства

ПРИВЛЕКАЕТ
МАЛОПОНЯТНЫХ ЛЮДЕЙ ВО
ОСНОВНОМ
СЛУЖБЕ, КОНФЛИКТ
СЛУЖБЫ

3. Установить меры наказания твердых видов
наказания в отношении

РЭВОЛЬУЦО ЗАКОНЫСЫМ ПЭН ЫДЭМДЫШАШ ВЭРЧ.

ИЗДАНИЕ — СОВЕТСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЕ 1933 Г.

1.

Чыла край да облась партий комитэт-
влаклан, наций рэспублик рүдб комитэт
да чыла райпартком-влаклан.

2.

Рэволюцо законыс нэргэн ССР Ушэм
Рүдб Исполничылнэ Комитэт дэн Сов-
наркомын 1932 ий 25/VI лукмо пунчал-
мутышт.

3.

эволюцо законысым, писын аралэн
шогаш. (1932 ий ийунын 27 жэ „Правда“).

4.

Рэволюцо законысым пэнгкыдэмды-
шаш вэрч (1932 ий, ийунын 27 жэ „Из-
вэстийа“).

Г.П.Б. в Лнгр.

Р. 1933 г.

Акт № 112/15

Перевод на мари-луговой язык.

At the ... ..

The ... ..

...

...

...

...

...

...

...

...

...

1.

ЧЫЛА КРАЙ ДА ОБЛАСЬ ПАРТИЙ КОМИТЭТ ВЛАКЛАН, НАЦИЙ РЭСПУБ- ЛИК РҮДӨ КОМИТЭТ ДА ЧЫЛА РАЙ- ПАРТКОМ-ВЛАКЛАН

ВКП(б) Рудё Комитэтын пунчалмутшо

ССРУшэм ЦИК дэн Совнаркомын рэволюцо закон-влак ончымо пашам пэнгыдэмдышаш нэргэн 27 ийунышто лукмо пунчалмутшым илышыш пуртышаш паша чыла парторганизацэ-влаклан ушэштаралтэш. ВКП(б) Рудё Комитэт ты пунчалмутым тўрысь илышыш пуртышашлан чыла партий организацэ-влак дэч пэш сайын пэнгыдын кучэдалаш пижмым йодэш. Рэволюцо закон-влакым илышыш пуртымаштэ суд дэн прокуратурын посна вэрым налын шогышашыжым ушэш налын рэволюцо закон-влакым илышыш пуртым пэнгыдэмдымаштэ, Рудё Комитэт чыла парторганизацэ-влаклан тыдым ышташ кўшта: эн пэрвойак, рэволюцо закон-влакым илышыш пуртымо пашаштэ суд дэн прокуратуран тўрлө сэмын полышым пуэн шогыман. Варажым, комунист-влакын закон-влакым изыш гына пудыртылаш тōчымыштлан пэнгыдэ мутым кучэн шогымышт нэргэн партийын ончыктымыжым пэнгыдын кўрылтдэ илышыш пуртэн шогыман.

ВКП(б) Рудё Комитэт

РЭВОЛЬУЦО ЗАКОННЫС НЭРГЭН

ССРУшэм Рудё Исполничылнэ Комитэт
дэн Совнаркомын 1932 ий 25/VI лукмо
пунчалмутышт.

Прокуратурлан лу ий тэммым да ты жапыштэ ССРУшэмыштэ пролетар диктатурым пэнгьдэмдаш, пашазэ дэн шэмэр-крэстйанын интэрэсшым аралаш да шэмэр-влакын клас тушманжэ (кулак, пэрэкупшик дэн спэкультант да буржуазнэ врэдичыл-влак) ваштарэш да тудын контррэвольуцо политик агэнтуржо ваштарэш кучэдалаш ик күйлэш йён лийын шогышо рэвольуцо законнысым пэнгьдэмдымаштэ ыштымэ сэнгьмашышт-влакым палэмдэн, ССРУшэм Рудё Исполничылнэ Комитэт дэн Калык комисар-влак Совет—пашаштэ улшо йэн-влак могыр гыч рэвольуцо законнысым пудыртылмо паша-влак кизытэш шуко чотан улыт да рэвольуцö законнысым практикыштэ илышыш пуртымо годым путракшым йалыштэ кадыртылмаш уло—манын посна ончык-тат. Тыдлан кэлшэн, ССРУшэм Рудё Исполничылнэ Комитэт дэн Совнарком ушэм дэн автоном республик правичылствэ-влаклан, прокуратур орган дэн край (облась) исполком-влаклан тыгэ күйштат:

1.—Пашам ыштышэ йэн-влак могыр гыч рэвольуцо законнысым пудыртымо факт-влак нэргэн пурышо вуй шиймаш-влакым ончэн лэкман, ончыкыжат тыгай пудыртылмаш нэргэн пурышо паша-влакым вашкэ ончаш йёным ыштыман, ты пудыр-

тылмашым ыштышэ пашайэн-блак ўмбак йа шэмэр-влакын йодмашышкышт буро-крат сэмын ончымаштэ титакан-влак ўмбак судыш пумэшкэ взысканьым пуыман, ты годым вуй шиймэ буро-лан пашаштэ, путракшым пашазэ, шэмэр крестйан, йошкармэйэс, спэциалист дэн моло дэч пурышо вуй шиймаш-влакым тэкшырымаштэ да лончылымаштэ чыла йөн дэн польшым пуыман.

2.—Крайисполком дэн йалсовэт-влак могыр гыч штраф пыштымэ практикым тэкшырэн лэкташ йёным ыштыман, — тыдэ путракшым эртаралтмэ йал озанлык кампаньэ-влак дэн кылдалтэш, тугак кўчык жапыштэ ушэмысэ дэн рэспублик законодательством пудыртымылан администрацэ корно дэн пыштымэ штраф дэн взысканий-влакым шёрыман.

3.—Совэт закон-влакын кулак элэмэнт-влак чотышто пэнггыдэмдымэ заданий дэн йён-влакым илышыш пэнггыдын пуртэн, посна колхозник дэн ышкэт кокла крестйан озанлык-влак ўмбак, совэт власьын законжым пудыртэн, пэнггыдэ заданий пыштымэ, раскулачитлымэ, тулэч моло факт-влакым корангдыман.

4.—Прокуратурлан да калык суд-влаклан пашам ыштышэ йён-влакын шэмэр правам пудыртымо, путракшым закон дэч посна арэстоватлымэ, обыск ыштымэ, конфисковатлымэ йа мал-погым налмэ дэн моло годым титакан-влакым пэнггыдын мут кучымашкэ шогалташ да титакан-влак ўмбак пэнггыдэ взысканьым пышташ кўшталтэш.

5.—Шэмэр крестйан влакын кугырак ужашыжэ колхозыш ушнымо условий-влакышкэ колхоз чотышто да колхозник-влакын пўтынэ массэ чо-

тышто рэволюцо законнысьым пэш пэнгыдын шуктэн мийымэ паша посна күлэшлыкым налэш манын ССРУшэм Рүдө Исполничылнэ Комитэт дэн Совнарком совет власьын чыла вэрысэ органышт-влаклан да прокуратурлан ончыкта. ССРУшэм Рүдө Исполничылнэ Комитэт дэн Совнарком совет власьын вэрысэ органышт-влаклан да прокуратурлан колхоз строичылствын тун тунгалтышышт-влакым а) правлэн сайлалтмым да колхозысо моло орган сайлалтмым пудыртымаштэ, б) колхоз мал-погым, нунын окса вундыштым да нунылан пайдаланаш пуымо мландым ышкэ шонымо сэмын кучылтмаштэ да, в) колхоз чотышто лийын кэртдымэ командылымэ йөн-влакым ылышыш пуртымаштэ (мут гыч колхозым ышкэ сэмын молэмдымэ нуным кугэмдымэ, молат) титакан пашам ыштышэ йэн-влакым пэнгыдын мут кучымашкэ шукташ күшта. Совет власьын вэрысэ органышт-влаклан да прокуратурлан ССРУшэм правичылствын колхоз дэн колхозник-влакын са-тулымыштым кумдангымэ, колхоз пазарым ыштымэ, вольыкым, сурт кайыкым вийыт пырляштарымым пытарымэ нэргэн лукмо пунчалмутышт-влакым чыла вэрэат пашаштэ ылышыш пурташ күлэш.

6.—Рэволюцо законнысьым умбакыжат пэнгы-дэмдышаш вэрч, суд прокурор орган-влакын күлэшлыкыштым сайэмдышаш да нөлталшаш вэрч катык судйа-влакым край (облась) исполком-влакын пунчалмутышт-влак почэш гына вэр гыч корандаш йа весь вэрыш кусараш лийэш, район прокурор-влакым улыжат край (облась) прокурор йа прокуратурын күшнө шогышо орган дэн Нар-

комйуст пунчалмэ почэш вэр гыч корандаш йа
вэсь вэрыш кусараш лийэш маньн пэнгьдэм-
далтэш.

ССРУшэм Рудö Исполничылнэ
комитэт вуйлатышэ **М. КАЛИНИН.**

ССРУшэм Совнарком вуйлатышэ
В. МОЛОТОВ (СКРЬАБИН).

ССРУшэм ЦИК сэкратар пашам
шуктышо **А. МЭДВЭДЭВ.**

Лу ий жап совет прокуратур пашам ышта. Тудын шочмыжо годым — тужэм интэш шүдө коло кок ийштэ — пролэтар диктатур элыштэ улшо прокурорын вэржэ, пашажэ нэргэн пэш куго учашымаш лийэ. Лэнин Политбүролан Сталин дэкэ колтымо писмаштыжэ прокуратурын пашажэ нэргэн рэвольуцо законом аралаш, маньн ончыктэн ыльэ.

„Калужский дэн Казанский закон лийын ок кэрт. Пүтынь Россиялан иктэ, тыгэ вэлэ огыл, пүтынь Совет Республик Ушэмлан ик закон лийыман..... Закон иктэ лийыман, мэмнан культурлык укэ улмаш дэнэ мэмнан чыла илышын осалжэ акрэм годсо рушла кудалтэн ончымаш, Калужский дэн Казанский закон-влакын ойыртэмышым ончыкташ тōчымō пэлэир койыш лийын шога“. — Манын Лэнин возэн.

Совет прокурор-влак рэвольуцо закон шукты-машым чарныдэ шэкланэн шогышт! Тидым возымо годым Лэнин тыштэ нунын праваштым, пашаштым ужын.

„Вэрысэ власын ик пунчалышт закон дэчын торлыдымашлан прокурор-влак вуйын шогат“ — манын.

Лу ий жап эртыш, чылажэ лу ий. Совет элын озанлыкыштыжэ пэш кугун ончыко кайымаш лийэ. Пэлэир тунэмашым луктын шогышо экономик шотышто шэнтэлан кодмашым мэ, тўнбаштэ нимогай эл уждымо да шинчыдымэ, тэмпэ дэнэ

пытарэна. Пашазэ дэнэ крэстийан масын умы-
лымышт адак культурышт кугун кушмо да про-
лэтар диктатурын апаратшэ чыла ужашыштат
сайэштмэ **рэволюцо законысым йатыр пэн-
гыдэмдэныт.**

Лэнинын ончыктымо задачыжэ, чыла рэспубли-
кыштэ, вэрысэ ойыртэмыш уло гынат, законысым
ик сэмын умылэн илышыш пуртышаш задачэ
шукталдын шога манын кэртына мо кызыт?

Калужский, Казанский законым адак нунын
гайым моло вэрэат йэдиный рэволюцо законыс
сэнэн манын кэртына мо? Укэ. Пытаргыш жа-
пыштэ партий тўжвак лукмо осал паша влак:
Валдай (Мурашкэ), Новоархангэлск адак моло
вэрэат, йатыр вэрэ „ышкэныштын“, „калужский“,
вэрысэ „законыс пэлэд шогымым ончыклат.

Сэдэ районлаштэ рэволюцо законыс молан
тыгэ пудырталдын. Сэдэ ончыктымо вэрлаштэ
пролэтарын клас тушман, кулак, опортунист по-
литик вуйлатышэ вэрлаштэ пэлэд шогэн. Шуко
районлаштэ прокуратур орган-влак алыат на-
чар улыт, закон пудыртымашым чарэн да тидын
нэргэн нуно партий дэн правительствылан сигна-
лым пуэн моштэн огытул.

„Кулак законысым“ аралаш толашышэ кызытат
уло. Чынак, нуно ышкэ тэорийштым тўрлын
шойышташ, „рэволюцо йөнлан“ кэлшышэ тўс
дэнэ чийалташ толашат. Чумыр совет элысэ рэ-
вольутсо законысын пэнгыдэ улмыж дэчын ара-
лалтшашлан „рэволюцо йөнлым“ шит оймэш
шөгалтынэшт нуно.

Вэрлаштэ йужгынам „йөнлө“ амал дэнэ ала
момат пэтыраш толашат. Кулак законысым илы-

шыш пурташ толашышэ колхоз правлэниймат, бригадир-влакымат приказ дэнэ вашталтат; мландым шупшын налыт; колхозын, копэратсын адак кугыжаныш прэдприйатийн оксаштымат шонымышт сэмын окўллан кучылдыт; марда крэстйанлан пэнгьдэ заданьым пуат; жилькопэратсын ыштэн шынтымэ пёртшым шупшын налыт; вольыкым вийт иктэшлат. Тидэ титак пашаштым нуно рэволюцо йёнлан кэлшышэ манын шотлат. Закон „калужысо“ йал илыш койышлан кэлшыдымэ манын кычкырат альэ!

Тыгэракын закон ваштарэш пурла альэ „школа“ опортунист-влак пропагандым колдэн толашат. Тидэ пашаштым нуно клас тушман ой почэш ыштат. Тидыжэ пэшак палэ. Совет кугыжанышын законжо-влак мом ыштынэшт? Совет правитэлыствын чыла законжат пролэтар диктатурым аралаш адак тудым пэнгьдэмташ, сотсиализм ыштымэ паша тэпым вийагдаш, пролэтариатын клас тушманжэ ваштарэш крэдалмашым вийагдаш полшэн шогат. Совет кугыжанышын законжо влак **рэволюцолан йёнтарэн ыштымэ улыт.**

Рэволюцо законыс ваштарэш рэволюцо йонлым шогалташ толашышэ „кулацкий законик“ влакым сайынак пужарэн ончэт гын, кулак агэнт чараш лэктын шогалэш. Тыгак рэволюцо законыс пужгалымашым сайынак шымлэн ончэт гын, рэволюцо пашалан кугу осалым ыштымым, рэволюцолан йёнтымо улмыжым, пролэтариат класлан кэлшыдымэ амалым пэш раш ужаш лийэш.

Рэволюцо законыс ышкэ писэ түржө дэнэ клас тушман ваштарэш савырымэ. Ала кызыт,

тачэ, сотсиализм пашаштэ кугу сэнгымаш улмо дэнэ, рэвольуцо законысым аралаш тунарак огэш кўл? Ала сотсиализм пашан кызьтсэ кьдэшыштыжэ, сотсиализм экономикын нэгьзшым ыштэн шуктымо да,

йорло-марда крэстйан коклагыч утларакшэ колхозыш пурэнда, йал озанлыкын тўнг районлаштыжэ тўнг шотышто кулакым клас шотыштыжо пытарымэ да,

ала партийын 17 шэ конфэрэнсийжэ кокымышо вичийашлыкыштэ класым пытарэн, класдымэ общэствым ышташ пунчалын да,—

ала тидлан лийын, класлан класым пызыраш полшышо закон, утларакшэ, законысым аралы-маш ындэ огэш кўл манаш лийэш? Укэ. Лач, Совет Ушэм ындэ „шыман кушкын“ шогымо жапыш логалын, клас дэнэ клас кучэдалмаш ындэ пытэн, тидэ жапыштэ тидэ кучэдалмаш ындэ йбраш тўнгалэш манын шонышо пурла опортунист-влак вэлэ тыгэ ойлэн кэргыт.

„Шола“ опортунист-влакат пашам эрэ вийэш, сотсиализм пашалан осалым контышо администратсэ мэр дэнэ ыштэн ылышэ-влак тыгэ ойлат: мэ класдымэ общэствыш чакланэна, пролэтар диктатурлан шулашыжэ жап шуын; кугыжаныш дэнэ кугыжаныш влас пызырышэ апарат улыт, тыгай апарат ындэ ок кўл лийаш тўналын маныт.

Тэвэ тидэ шотышто, кызьтсэ жапыштэ пролэтар диктатур нэргэн ойлымо годым пурла дэн „шола“ опортунист-влак ваш тўкнат, иктыш „ушнат“. Нинын ваштарэш, кызьтсэ жап-нэргэн тыгай опортунист ойлыштмаш лийшашым ончыл

точ шижын, Сталин йолташ партийн 16 шо сйэз-дыштыжэ тыгэ ойлэн:

„Мэ кугыжанышым пытарышаш вэрч шогэна. Тиддэнэ пырляк мэ, альэ маркэ чумыр влас-влак коклагычын эн вийан, эн пэнкыдэ улшо власым, пролэтар диктатурым пэнгыдэмтышаш вэрч шогэна. Кугыжаныш власым пытараш йамдылышашлан кугыжаныш власым эн кұшыл тошкалтышыш кұзыктыман — тэвэ тидэ марксистский формул. Тидэ ышкалн ышкэ ваш улэш (противоречиво) мо“? Тугэ, „ышкалн ышкэ ваш улэш“. Но тидэ ышкалн ышкэ ваш улмо илышгычын лэкшэ, да марксын диалэктикыжлан тидэ чумыр кэлшэн толэш“.

Кугыжаныш власым эн кұшыл тошкалтышыш кузыктымаш... тидын ик пэш кұлэш ужашыжэ, кыдэжшэ—рэволюцо законысым аралымаш. Кызыт молгынамсэ дэч шагалрак огыл, а утларак кұлэш. Колхоз-влакым организатионо-озанлык шотыштышто вашкэ пэнгыдэмдышашлан лийын партий дэн правитэльствэ йатыр пэш кұлэш пунчал-влакым луктыныт. Партийн корныжым пужгалымаш, рэволюцо законысым пудыртыл-маш утларакшым йалыштэ лийэдэн.

Правитэльствэ дэн партийын дирэктившым содор илышыш пуртэн шуктымаш, рэволюцо законом пудыртымо ваштарэш пэнгыдын шогымаш, пугыракшым йалыштэ, кызытсэ жаплан эн кұлэш политик пашалан шотлалтэш. Тэвэ молан ССРУшэм Рүдö Исполничылнэ комитэт дэн Сөвнарком ышкэныштын пунчалыштышт, совэт прокуратурын 10 шо ийдалыкшым чаплымэ дэнэ пырля, чыла вэрысэ орган-влакым, колхоз дэн

колхозник массэ коклаштэ рэволюцо законом пэш чот шекланэн шогаш күлэш манын ончыктэн.

Тэвэ молан ВКП(б) Рудё Комитэт Тидэ пунчал мут, нэргэн ончыктымо пунчалыштыжэ „чыла партий организатсэ - влаклан тидэ пунчалым турыс ылышыш пуртэн шуктышашлан пэш пэнгыдэ мэрым ышташ күшта.

Класдымэ сотсиалист общэствэ ыштымэ паша мэмнан дэч пролэтар диктатурын чыла органжымат адакат чотырак пэнгыдэмташ йодэш. Эн ончычак рэволюцо законом ылышыш пуртэн шогышо совет суд дэн прокуратурым пэнгыдэмдаш күлэш.

Лу ий жап годсэк совет прокуратур ила. Рэволюцо законысым шочыктэн, тудым оролаш совет прокуратурым шогалтышэ, пролэтар диктатур сэмынак тудат альэ пэш рвэээ.

Рэволюцо законысым пэнгыдын аралэн шогаш — чыла мэмнан организатсэ-влакын пашашт. Эн ончычак суд дэн прокуратурын органжэ - влакын пашажэ.

„Правда“ ончыл статья 1932 ий ийунын 27 жэ.

Вич ийаш планым ныл ийштэ тэмэн шукташ йөнум ыштышэ, кокымышо вич ийаш план ончлан тунья умбалсэ исторический пашам шогалтышэ 1931 ийын итогжым тэргэн ончымо годым партийын 17 шэ конфэрэнсийжэ тыгэ ончыктыш: ончыкыжо „посна жапыштэ, утларакшым посна районлаштэ, сотсиализм пашан посна кыдэжлаштыжэ клас крэдалмаш писэштэш“.

Тиддэнэ пырльак шалатымэ, колэн шушо, тугэ гынат колышаш пэлэшыжэ сотсиализм пашан сэнгымашыжлан чаракым шынташ толашышэ клас тушманлан ончыкыжат пэнгыдэ отпорым пуаш күлэш манын партконфэрэнсэ каласыш.

Клас тушман сотсиализм пашан ончыко каймыжым чарэн альэ изишакат чараклэн шогыктэн огэш кэрт. Тугэ гынат тудо тидэ пашалан осалым ышташ толаша, түрлө йөнум түрлө амалым кычалэш. Колэн шушо эксплотатыр клас-влак лушкыдэмышт, ұшанышт пытымэ сэмын пушо шыдэ, шучко осал пашам ыштат.

Кум ий ончыч Сталин йолташ тыгэ ойлэн: „пытэн шушо клас-влак мэмнан дэчын кугу вийан улмыштлан огыл, а сотсиализм нунын дэчын вийанрак кушкэш, нуно мэмнан дэчын ньомарак лийыт, садлан нуно чараклаш толашат. Нуно мэмнан дэчын ньомарак лийыт, ышкэнышт ылышашын пытартыш кэчыжым нуно шижит, лач садлан гына нуно уло вийшт дэнэ уло ссредствышт дэнэ ваштарэш крэдалыт“.

Тидэ мутым ойлымо дэч вара кум ий утла эртыш. Тидэ жапыштэ мэмнан пролэтар диктатур элна пэш кугун ончыко тошкалын. Сотсиализм экономикын нэгышым ыштэн шуктышна. Сотсиалист нэлэ промыслэнысым пэнгыдэ йол ўмбаке шогалтышна. Чумыр калык озанлыкым рэконстриандэн шукташ ышкэнан элэш нэгызым пыштышна. Колхоз, совхоз, кугу машин тэхникэ вийан кушмо дэнэ тыгыдэ, пэш тыгыдэ йал озанлыкым пытарышна. Йал озанлыкын тўм районлаштыжэ сплошной колхозым шарымэ дэнэ тўн шотышто кулакым клас шотыштыжо пытарышна. Сандэнэ элна чумыр тўньяштэ эн кугу йал озанлыкан элыш савырнэн. Ленинын „кө көм сэнга“ манмэ шомакшэ лийын шуо: олаштат, йалыштат йөршэш, мөнгө пөртылдымашын сотсиализм капитализмым сэнгэн. Тугэ гынат ССРУшэмыштэ сотсиализм ыштымэ пашаштэ историчэский сэнгымашна клас тушман дэнэ кредалмашым альэ өрдышкө огэш корандэ. Клас кредалмаш кызыт вэс койышым вэлэ налын. Садлан утларак пролэтарский шэкланымаш, пэнгыдылык, чакныдымаш күлэш.

Ончыкыжо альэ клас кредалмаш пэш талэ лийшаш. Колэн шуышо капиталист элэмэнт - влак дэнэ альэ кугу кредалмаш лийшашлык. Нуно кызыт пундашыш волат. Тугэгынат альэ тўнья ўмбал буржуазийлан энгэртэнэшт, чэк вэс вэлнэ ошгвардэйтс-влакын тарванылмылан пэш ўшанэн ончат. Мэмнан ончылно „шыман кушкын шогымаш“ огыл, а стройалдын шогышо сотсиалист общэствын тушманышт—кулак, спэкультант, буржуазный врэдитэль адак нунын политик контррэволюцо агэнтурышт—ваштарэш вийан кредалшаш

тачысэ кэчэ дэн тидэ жаплан мэмнан ончылно шога.

Садлан кызыт пролэтар диктатурым пэнгыдэм-тмаш, пролэтар кугыжанышын адак рэволюцо законысын вийжым кугэмтышаш пэш кугу паша.

– ВКП(б) Р.К. дэн ССРУшэм Р.И. К адак Совнаркомын тачэ пэчэтлымэ кок исторический пунчалышт тидэ нэргэн раш ойлат. Рэволюцо законысым пэнгыдэмтышашлан нинэ пунчал влак кугу корным ончыктат. Тидэ пунчал-влакым ылышыш пўтынъэк пурташ манын, чыла парторганизатсэ адак сойузный дэн посна совет рэспубликын правительствыштлан пэнгыдын кўштат.

Рэволюцо законыс нэргэн тыгэ пэнгыдын мэмнан партий кызыт вэлэ огэш шынтэ.

1919 ийштак В. И. Лэнин тыгэ возэн: „закон дэчын изишак коран ат гынат, Совет порьадкым изишак пудыртэт гынат рож лийэш вэлэ. Шэмэрын тушманышт тидэ рожым пэш вашкэ ыш-каланышт кучылдыт“....

Рэволюцо законысын бойэвой органжым — совет прокуратурым 1922 ийштэ майын 28 жэ ВЦИКын III сэссийжэ пунчал почэш почыныт. Совет прокуратурым ышташ толашышэ, тудын нэгызшым пыштышэ В. И. Лэнин ыльэ.

Рэволюцо законыс нэргэн пэш раш гына эн ончыч В, И. Лэнин Сталинлан колтымо писмаштыжэ возэн.

„Закон иктэ лийыман, мэмнан культурлык укэ улмаш дэнэ мэмнан чыла ылышын осалжэ акрэт годсо рушла кудалтэн ончымаш, Калужский дэн Казанский закон-влакын ойыртэмышым ончыкташ

тöчымö пэлэир койыш лийын шога“ манын Лэнин возэн.

Тидэ „түг осалжэ ваштарэш, тидэ „кудалтэн ончымаш“ ваштарэш партий эрэ крэдал шогэн. Совет законом түрыс чакныдэ илышыш пуртэн шогышаш вэрч, закон пудыртылмашын чыла койшыж денат чарныдэ крэдал шогэн.

Рэволюцо законыс вэрч крэдалшаш нэргэн партийын XIV, XV адак XVI с'йэзд-влакын пунчаллаштыжат ала кунар гана ончыктымо.

Рэволюцо законыс такэш ойлымо шомак огыл“,—манын Сталин йолт. XV с'йэздыштэ ойлэн.

„Пролэтар диктатурым пэнгыдэмдэн, клас тушман ваштарэш крэдалмаштэ пашачэ дэн крэстйан-влакым аралэн шогымаштэ рэволюцо законыс пэш кулэш вий улэш.

Тидым пурла дэн „шола“ опортунист-влак огыт умыло. Тидэ пашаштат нуно партийын корныжым пудыртылыт. Рэволюцо законысын вийжым луштыртылыт. Тидэ вийан орудийм пролэтарын кидгычшэ мучыштараш толашат. Лу ий жап коклаштэ рэволюцо законыс пэнгыдэмтымэ шотышто мэ пэш шуко ончыко кайышна. Тугэ гынат илышыш пуртэн шогымаштэ пытартыш жапыштэ йатыр пудыртылмашат лийэ. Ик вэрэ альэ вэс вэрэ партий дэн правитэльствын дирэктивжым пэш кугун пужгалымаш лийэда. Тэвэ тыгайэ пужгалымаш Ростов-Донышто илыш вэрым (пачэрым) кучылтмо шотышто лийын. Пашачэ, Йошкар армэйс, шэмэр крэстйан, спэтс, туныктышо-влакын вуйшиймэ кагаз ончымэ шотышто; пэнгыдэ заданьэ пуымэ шотышто, раскулачиватлымэ шотышто Мурашыныштэ лийын. Адак моло вэрэат

шкэт вуйа марда крэстйан, посна колхозник-влак шотышто, кулак элэмент-влак ваштарэш лукмо партий дэн правительствын политикжым илышыш пурташ шоныдымо альэ. эркын пуртымо шотышто лийэдэн.

Тидэ пужгалымаш пашам йужгынам шэмэрым закон дэч посна арэстоватлымэ, обыскым, погым (конфисковатлымэ) шупшын налмэ адак т. м. правам пужгалымэ дэнэ ыштэдат.

ВКП(б) Р. К дэн ССРУшэм Р.И.К. майын 6 жо, 10 жо, 20 жо лукмо пунчал влакым йатыр вэрлаштэ кўлэш сэмын илышыш пуртэн огыт шого. Тидэ пунчалым илышыш пуртымаштэ, совет дэн колхоз сатулымашым тарватэн, шарэн шогымо шотышто советский „псмпадур“ влакым ышкэныштым атэ-кўмыж дэнэ торгайышэ кэвытысэ слонла кучылдыт.

Йатыр вэрыштэ колхоз-влакым организатионо-озанлык шотыштышт пэнгьдэмтышаш нэргэн, правлэнийм сайлымэ нэргэн правительствын директивжым пужгалымаш койэдат, командоватлат, колхозын оксажым, мландыжым шот дэч посна кучылтыт. Тыгай пужгалымаш ваштарэш пэнгьдэ отпорым пуэн шогаш кўлэш.

Илыш дэнэ культур шотышто пашазэ класын чыла йодмашыштым шуктэн шогаш, чумыр шэмэр калыкын материально-правовой шотысэ кўлэшыжым ситарэн шогаш, кызытсэ жап дэчын кок-кум пачаш шуко промышлэныс дэн кочкыш-йўмо сатум шэмэр калыклан пуаш манын партий пэш пэнгьдын кўштэн. Мэмнан производитэльный вийна пэш вийан кушкэш да тидэ кушмашын тэмпыжат пэш талэ. Сандэнэ тидэ задачым кокы-

мышо вич ийашлыкыштак илышыш пуртэн шукташ мэмнан йонна уло.

Сандэнэ кызыт тидэ задачым шукташ партий дэн правительствын пуымо директивыштым пурташ пэш чот, чакныдэ уло вий дэнэ пижман. Тидэ директив-влакым илышыш пуртышаш йоним оролэн да аралэн шогаш рэволюцо законысын орган-влакшылан кўштымө.

Рэволюцо законысым пэнгыдэмтымэ паша дэнэ пырля рэволюцо законысын орган-влакшын—титак паша шымлышэ орган, прокуратур, суд-влакын—авторичэтыш—кўшкө нолташ пижман. Нуно мэмнан совет мэханизмын пэш кўлэш рычагышт улыт. Нинэ орган-влаклан пэш чот ўшанэн шогаш шэмэр массым туныктыман. Тидэ паша кызыт пэш кўлэш, ответственный паша улэш. Лу ий коклаштэ нинэ орган-влак пэш кугу сэнгымаш-влакым ыштэныт. Нунылан ўшанымашым нинэ орган влак ышкэ пижыт гын вэлэ, чотырак ышташ лийэш.

Сталин йолташын исторический ончыктэн пуымашыжэ почэш пашам шынтэн, совет обществэнысын шуко миллионан актившэлан чот, ўшанэн энэртымэ дэнэ, тыгак ышкэныштын полшышо групыштан, контроль постлан, калык засэдачылын кадырыштан, мэр титахлышэ дэн сотсовмэститэль-влаклан энэртымышт дэнэ, йуститсийн органышт, ышкэныштын пашашт дэнэ, „рэволюцсо законыс такэш ойлымо мут огыл“, совет закон дэн совет правэ пролэтар рэволюцо дэн совет кугыжанышын пашаштан большэвикла полшат манын ончыктэн кэртыт.

Пролэтар диктатур дэн пролэтар рэволюцын вийжым лушкыдэмтышэ ваштарэш крэдалшэ рэволюцо законысым мэмнан партийын тун корныжо почэш илышыш пурташ адакат пэнгыдынак да чакныдэ крэдалаш ВКП(б) Р. К. дэн ССРУ Р. К. атак Совнаркомын ийунын 25 жэ лукмо пунчалышт пэш кугу йоным ыштат.

„Сотсиализмым ыштымэ жапыштэ (пролэтар. Рэд.) диктатурын организаторский, культур пашажэ, рэволюцо законыс атак т. м. шинчаш пэш логалэш“....—манын Сталин йолташ воэн. Сотсиализм ыштымэ жапыштэ рэволюцо законысын вержым ты ойлымаш ончыкта. Тачэ пэчэтлымэ пунчал-влак чумыр партий, совет орган-влаклан, эн ончычак суд дэн прокуратурлан рэволюцо законысын, пролэтар рэволюцын законыс гыч лэктын шогышо, көргө вийжым пэнгыдэмташ кұштат. Тидэ вий, у сотсиалист илышын у койшыжым шочыкташ, стройаш куштылэмтышэ, куатан рэволюцо вий улэш.

„Известийын“ ончыл статьяжэ 1932 ий ийунын 27 жэ.

ИНВ. № 2915

Длина 15 ур.
Цена 15 коп.

**За укрепление
революционной
законности**

Перевод на марк-
туговой язык

Мар. А
11-139

Склад издания—магазины и отделения
Книгооб'единения ОГИЗ'а и Коопкниги.

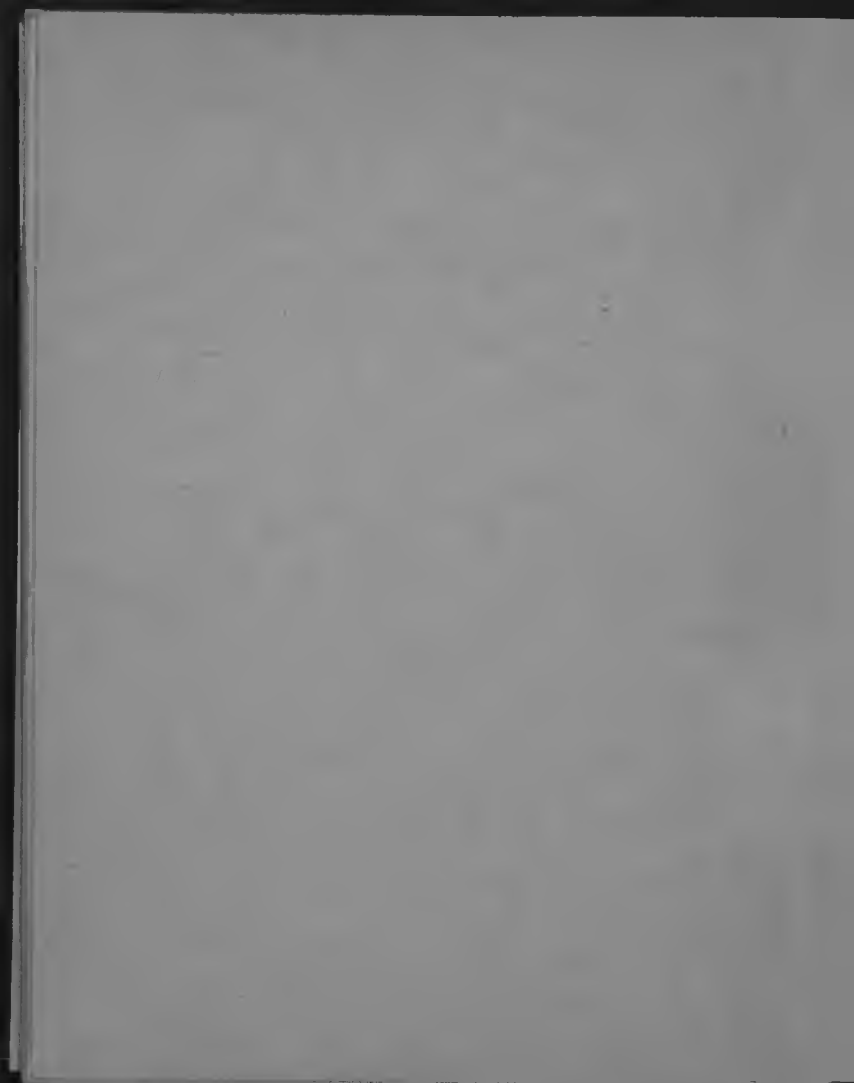
Любую книгу на национальных языках

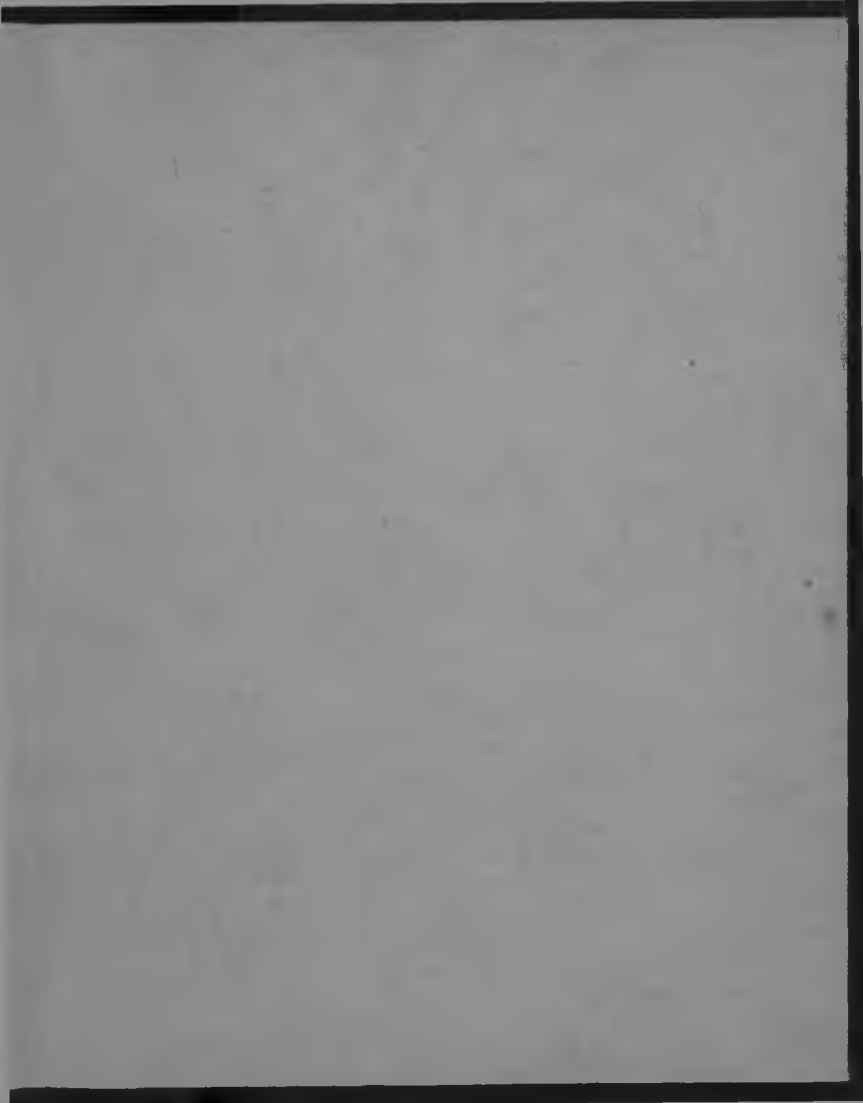
Высылает наложенным платежем (без задатка).

Дом интернациональной книги:

Москва, ул. Горького, 51.

Map.

1-139.